

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B mentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35., illetve Ki-pást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatali-illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és egyéb felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy háromhasábos pottsor terfoglata . . . . . 6 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Janosi-utca Czikora-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetési pénzek legcélszerűbben posta-utalvány úján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1889. július 31.

Tul vagyunk a nagy meleg napokon, a szárazság kidühöngötte magát. — legalább nem reméljük, hogy a hőmérő augusztusban oly magasakra emelkedjék, mint júliusban, a forráság nem lesz egész hónapon át uralkodó. Miután tönkre lette az aratást, a sarjut s a kapás növények reményeit, megváltozott az idő s pár nap óta oly jelleget öltött magára, mintha már is befordultunk volna a hűvös őszbe.

Nem volt öldöklő háboru, nem volt semmiféle járvány, életünket nem fenyegette veszély, mégis elmondhatjuk, hogy erős napokat éltünk át, melynek következményei a jövőbe nyulnak be.

Lapunk mult számának hirrovatában egy eredménytelen pályázatról tettünk említést, jelezvén azt a szomorú körülményt, hogy városunkban nem akadt egyetlen ahoz értő ember, ki egészségi viszonyainkról behatóan gondolkozott volna, s ha nem több, legalább egy ivnyi terjedelemben felsorolta volna az okokat, melyek közegészségügyünk javulását akadályozzák s bizonyos könnyen megvalósítható módokat ajánlott volna a javulást gátló okok elhárítására.

Pedig a lefolyt meleg napokban is bő alkalmunk volt tapasztalni oly káros befolyású dolgokat, melyeknek elhárítására törekednünk kell.

Az ember a maga kicsinyiségében a természet hatalmasan működő erőit megakadályozni nem képes; a szeleknak nem parancsolhat, — de a tenger hullámparipáit megnyergelte, a csontfalak közé zárt parányi ész kifogott az elemeken, s ha az okot elhárítani nem tudja is, az okozatot önmagára kevésbé veszélyessé tette.

A természet erői ellen való küzdés jellemzi a művelt világot.

A nap forró heve kiszáritja a mocsarakat, csatornákat, tavakat s ezek megfertőzött levegővel árasztják el az emberi lakás környékét, mely különböző járványoknak lesz szülő anyjává. Megindul a szél, — óriási port kavar föl, az ember fuldokolva megy végig az utczán s mire haza

ér: tüdője tele van bakteriummal s más élet-rövidítő miázmaikkal.

És mit tesz az ember...? Az indító okot megszüntetni nem tudja, de a következményeket elhárítja. A mocsarakat feltölti, — a csatornákat vízzel látja el, egészséges ivó viz nyerése céljából vízvezetékeket létesít, az utcákat öntözteti stb.

Egy oly vagyonos város, mint Rimaszombat, mely csaknem százezer forint évi jövedelemmel rendelkezik, közegészségügyünk javítására ez ideig alig tett valamit, úgy, hogy önkénytelenül az a kérdés merül föl előttünk: hová teszi ezt a rengeteg jövedelmet? Ha az évenként közszemlére kitett költségvetésbe pillantunk, megkapjuk rá a feleletet. Elfogy az a százezer forint az utolsó krajczárig. — sőt a jövedelem és kiadás között bizonyos differenciák is merülnek föl, melynek kiegyenlítése a nemes előjárásnak gyakori gondjába kerül. De látunk abban örvendetes dolgokat is, — pl. a tanügyi rovat büszkesége lehet a városnak; ez azonban elenyésző csekélység azon óriási tételekhez képest, melyek az ólak, istállók építésére, javítására és katonai czélokra vannak fordítva.

Nem lehet kifogásunk az ellen, hogy a város, mint megyei székhely, jövedelméből oly beruházásokat eszközölt, melyek nemcsak megilletik, de primáriusi voltánál fogva szükségesek is. — Évek hosszu során át a költségvetésben, az az elv uralkodó, hogy a város külsőleg emelkedjék a megyei fővárosok sorába. Azt hisszük, hogy ez elv keresztül vitelére városunk már eleget tett, — az áldozatoktól nem riad vissza s e tekintetben, hogy mint kezdeményező s a külső fejlődésnek zászlóvivője, impulsust adott a vagyonosabb polgárságnak, közintézeteket segélyezett: valóban érdemes az utókor hálijára.

De valami nagyobbszerűt még nem alkotott; erre a jövő várakozik.

Részünkről azt tartjuk, hogy ha a jövő évek júliusaival megküzd a város, egy hatalmas lépés-

sel vinné előbb azt, mi mindnyájunk előtt a legdrágább kincsek sorába tartozik: a közegészségi ügyet.

Abból a nagy jövedelemből egy huszezer forintos tétel — csatornázásra és vízvezetékre — gyönyörű szint adna a jövő évek költségvetéseinek. — s.

A zugirásokról.

Korunk a haladás kora: haladás észlelhető a tudomány, művészet, ipar, kereskedelem és az — irodalom terén. Szándékosan hagytam utolsónak az irodalmat, mert a mely lendületet vett ennek magasabb műfaja, ép oly lendületnek örvend a zugirászat is.

Igaz, hogy a régi jó időkben is akadtak emberek, kik szívesen foglalkoztak efféle szellemi munkával, de ha részrehajlatlan összehasonlítást akarunk tenni a mult és jelen „bajnokainak“ létszáma között, úgy azt talán, hogy az utóbbiak nemcsak hogy fölözik az előbbieket mennyiség tekintetében, de sőt évről évre izesztő mérvben szaporodnak.

Talán nincs hazánkban olyan város, hol a zugirászat ne ütötte volna fel hydra-fejét. Minél népesebb valamely község, annál tekintélyesebb számban található benne a proletár had e specialis faja, különösen ki vannak téve garázdalkodásaiknak a megyék székhelyei, itt boldog, gondtalan napokat élnek, mert pompás alkalmuk kínálkozik a balekfogásokra. A törvényszék, járásbíró, adófelügyelőség és közigazgatási hivatalok mind megannyi kiapadhatlan források, melyek fényes keresztet, jobban mondva üzletet biztosítanak számukra.

Szaporodnak is, mint a piaci legyek, argusi szemekkel vigyázzák az ügyes-bajos dolgok elintézése végett befáradt jöhizsemű falusiakat, s a kire kivetették hálójukat, az ugyan nehezen, vagy éppen sehogyszem menekülhet tőlük. Fényes reményekre jogosító ígéretek tesznek, hogy annál nagyobb összeget csaljanak ki a jámbor, tudatlan felek zsebeiből. A fiskálisokról úgy nyilatkoznak, mint olyan emberekről, kik csak azért vállalkoznak fel az ügyek elintézését, hogy busásan megfizettessék magukat, de ne végezzenek semmit.

Mig tehát egyfelől ártnak az ügyvédek tekintélye-

T Á R C Z A.**Egy kis leánynak.**

— Ilonka dalaiból. —

Mért titkold szerelmedet?
Mítsem ér az önámítás:
Te is lány vagy kis angyalom,
Te is úgy jársz éppen, mint más...
Mit titkold?... Mond, hogy szeretsz,
Hisz úgy is az lesz a vége;
A mit szünelisz — nem könnyedén —
Az, ott belül gyöttrő béke...

Elárul egy pillantad,
Mely titokban felém röpönn —
Szép szemednek egy csillama:
... Lelek ed a néma könyben.

Elárul a reszkető „nem“,
El homlokod borongása,
El, mit olykor tisztán hallok:
Szíved lázas dobbanása.

Elárul a titok maga,
Mely mint rab ül börtönében;
De kihallik a szabad-vágy
Sohajtása alva ében...

Mért titkold szerelmedet?
Mi napon a gyöngö lányol!
Ha hajnallik: még a sötét
Felhőkön is átvilágol...

Borsody László.

Rodostó és a bujdosók sírjai.

(Thaly Kálmán történelmi kutatásai a helyszínén, közölve a „Századok“ f. évi júniusi és júliusi füzetében.)

(Folytatás.)

Az ebédlő-palotának 3 oldalról 14 magas ablaka van s a keleti oldalon kijárata a tenger felé kiszögellő

nagy, zárt erkélyre. Innen felséges, elragadó kilátás nyílik a néző szeméi elé a kikötőre, a Márvány-tenger tündöklő tükreire, a habokból kibukkanó Márványviziget fehérszikkáira, azontul az ázsiai partokra, a Kapudag, az Olympus kéklő lérezeire, le egész a classici Trojá tájáig, az európai parton a Hellespontus torkolatára s a Tekirdag hegylánczra.

A terem ablakai meglepő szerkezetűek, tulajdonkép minden ablak kettő, egymás felett. Az alsó, melynek nyílását ritkás vasrácszat zárja el, két-két szárnyal bíró rendes alakú, felette azonban már stülű, remekművi díszablak van. Ennek tejszerűleg áttetsző üvegén, melynek közepét színes üveg-virágcsokor díszíti s széleit is apró színes üveg-virágok környezik, — kedves, szelid fény árad be, kimondhatatlan nyájas, derült színt adva az egész teremnek. Ez ablakok fölül iv alakúak s köszörült üvegtáblájokhoz belül, fehér gypszszel finoman bevont s szabályos méhsej formára kifaragott, rácszat-szerű faczfázat van szorosan odaillesztve. E díszítés merőben keleti s gyönyörű. Az ablakok oldalfalai a legremekesebb miniatúr-művű, még ma is élénk színű virág-üveglend festményekkel ékesek, melyek e phantasticus ablakokhoz igen jól illenek.

Ez ablakok közül 9 még teljesen ép, 5 már beomlott s összetört.

A terem falait legfölül keleti idomzatú párkányzat-festés futja körül, mely alatt még egy — szabályos közőkben rózsákkal díszített — emelkedett gypszművi festett vonal húzódik. Ezen alól apró virágfüzérektől környezett hossznegyszögek követik egymást, melyeknek közepét a pohárszék felett sajátságos, keleties virágdísz tölti be. E virágfüzerek tarka színei — kivált a piros és kék — ma is a legélénkebben ragyognak. A terem többi 3 falán, hol e virágfüzér hossznegyszögei tovább folynak, ezek közepén stuccóból még ma is eleven színű művész gyümölcs-csoportozatok domborulnak ki. Összesen 15 ily gyümölcsdombormű van s még mind ép. A falak alapszíne szelid kékes-zöld.

A mi a nagy pohárszékét illeti: ez domboru betétes művű zárt szerkezetűből áll, nagy kettős-szárnyu sötét zöld színű aptokkal. Vörös barna betéteik közepén pedig vitézkötésforma, kacsakaringós, sárga s piros vonal-díszekkel s virágcsokorokkal ékítették.

Vége a déli fal mellett, a korlát s a pohárszék közt egy nagy, magas, barok stílusban ékesen faragott koronás ormózatú pipatartó-szerkezet áll, melyen két sorban állottak egykor a hosszuzáru pipák. Vörösfenyő vagy ezédrusdeszkából van faragva s alakzatai meglepően szépek, gazdagon fel van díszítve piros és zöld, phantasticus elagazású virágfüzerekkel. A hátlap virágfüzerei mellett két szélről két kisebb, s a két oldalfalon kívülről két nagyobb zöld ciprusfa áll, melyek tetején egy-egy kakukkmadár ül. E pipatartónál eredetebbet s a maga nemében szebbet, sőt csak hozzáfoghatót, mondja búvárunk, maga sem látott s méltónak tartaná nemzeti muzeumunk számára.

Említett két butordarabon kívül csak egy törött aranykeretes tükröt talált még a teremben, egyébként most egészen üres az, s a szegény földszintlakók ruhaszártásra használják, mely ezből akkor is ki voltak feszítve a kötelek.

Érdekes epizódként elmondja búvárunk, hogy midőn a neki nagyon megtetszett gyümölcs stuccoműveket székre állva tüzetesen vizsgálta, a földszint örmény asszonya, baltát ajánlott, hogy vágja ki a falból mind a 15 öt, szívesen eladja neki. Csak természetes, hogy a kuruczkor leikes búvára, szigorúan megfenyegette e nőt, hogy ilyet ne merjen tenni, mert ezért a pasa által keménye, megbüntetteti, kit meg fog kérni, hogy szigoruan őriztesse a magyarok fennmaradt szent emlékeit. E fenyegetésnek meg is volt aztán hatása.

Búvárunk fényképeket is vettetett fel az ebédlőről és annak kapujáról, de — mondja — mivel földszint a festmények szinpompája képezi: aquarellben kellene ott másolatokat készíttetni.

Ezután a szomszéd házba ment, mely Rakóczy idejében egy volt az előbbitel. Az emeleten oda átszolgált, most befalazott ajtó keretét még látni. Sőt az udvar fölül zárt folyosó kötötte össze a fejedelem lakosztályait ezen ház sor minden épületét, úgy, hogy ő lakosztáiból egyenesen az emeleten mehett az ebédlőbe.

E második ház földszintjén is örmény földművelők laknak. Az emelet itt üres, legfőlegb magtárul használják. A színtén díszes, régi festésű szobák hasonló mór-stílyű ablakokkal bírnak, mint az ebédlő. Butordarab teljességgel nincs bennök, egészen üresek.

nek, addig másfelől megkárosítják a tájékozatlan falusiakat és ami fő, hátráltatják az igazságszolgáltatást, amelyben nem értve alaposan a beadványok szerkesztéséhez, oly baklövészeket követnek el, melyek miatt a bíró képtelenül tesz az intézkedés megtételére. Egyik darab a másik után utasítatik vissza, s midőn a rászedett fél e miatt szemrehányást tesz a zugirásznak, akkor még neki áll fölebb, ő kezd magasabb hangon és egész nyugaltsággal kijelenti, hogy ő elvégezte a maga dolgát s nem tehet róla, hogy ezt a jogtalan alappal bíró bonyolódott ügyet nem volt képes sikerre juttatni!

A szegény megcsalott fél aztán futhat fűhöz-fához, zörgethet a szakemberek ajtaján — de már késő, mert az ügy rendezése idejéig mult s az ügyvéd kénytelen kijelenteni, hogy ő itt már nem segíthet semmit a bajon.

Hogy mily nagymérvű joghátrányok állhatnak elő az efféle visszaélések miatt, azt a szakkörök előtt fejtegetnünk felesleges, épen ezért esodálkozunk kell azon megmagyarázhatlan közönyön, melylyel az irányadó körök viseltetnek a dolog iránt. Különösen az ügyvédi karak állana érdekében a szükséges intézkedés megtétele, mert a zugirások nemesak hogy anyagi károkat okoznak nekik, de sőt még a tekintélyüket is aláássák a nép előtt.

Vagy ha már ők épenséggel nem akarnak efféle kiesinységekkel bíbelődni, legalább városunk intézkednie ez ominózus tárgyban s alkotnia — más városok példájára — oly szigorú szabályrendeletet, mely visszariasztaná a proletár hadat a zugirászat vétkes gyakorlásától!

Talán akkor gyérebbe fordulna elő ahhoz hasonló eset, mint a minő nem régen megyénk területén is előfordult, hogy tudniillik a klenőci község előjárósága kénytelen volt följelentést tenni a helybeli ügyészséghez miszerint egy hírneves zugirásztól, ki faluról-falura járva pénzt zsarol ki a jöhízemű néptől, mentsemeg a községek lakóit. P. Gy.

Még valami a zóna-tarifáról.

Tekintettel azon körülményre, hogy a mai nappal már életbe lép az új vasúti díjszabás, a mult számunkban közölték kiegészítéseül, szükségesnek látjuk az utazó közönséget még a következőkre figyelmeztetni:

Tiltva van szomszédos forgalmu jegyekkel állomásról állomásra jegyet váltva utazni, míg utazása végpontja el nincs érve, vagyis Rimaszombattól Feledig szomszédos forgalmu jeggyel s Feledtől I—XIII. vonalszakaszos jeggyel utazni; azon utas jegye, kinél a visszaélés megállapított, érvénytelenné nyilvánított s azonfelül büntetékép a megtett ut kétszeresét, legkevesebbet azonban 3 fnt 60 krt tartozik megfizetni.

Szomszédos forgalmu jegyek nem csak darabonként, hanem egyszerre bármily mennyiségben is kaphatók; az ily jegyeket az utazás megkezdésekor a pénztárnál bemutatni nem kell, csupán a vonathoz levő kalauznak; ezélszerű tehát, hogy az ily Csiz, Rimaszécs, Feled, Várgede, Jánosi, Ráhó, Rimabánya, Rimabrézó és Nyustyára utazók egyszerre több jegyet váltsanak, melyek a visszafelé utazásban is érvényesek.

A távolsági forgalmu jegyekre megjegyezzük, hogy azok minden viszonylatban csak a legrövidebb utirányon át érvényesek, így tehát

Innen kilépvé s néhány egykori díszétől már teljesen megfosztott házat elhagyva, két — sárgára mázolt, modern külsejű — házba tért, melyek a fejedelem tulajdonképeni lakoházai valának. Itt voltak fogadó termei, dolgozó s hálószobája. E két házat ő az általa alapított rodostói r. kath. egyházra hagyta, néhány tábla szántófölddel, végre-ndeleitileg.

E két ház, egyhangú állítások szerint, szintén oly művészi díszítésű volt, mint az ebédő; de már mindabból semmi sincs. Az egyház gyökeresen renováltatta s régi díszétől megfosztotta.

E két ház mögött áll még érintetlen épségben Rákóczy löistállója. Tölgyfagerendákból épült, tölgyfa-deszkákkal padolt, hatalmas, térs alkotmány. Ma üres.

Ezután még egy, teljesen régi mivoltában meglevő Rákóczy-házba vezetett ifju kalauza. Ez a főutazára nyílik s ódon, nagyon romladozott külsejű, részben még mór stílyú ablakkal bír. A kapualjól balra néhány széles kölépő (az egyetlen, melyet búváruk Rodostóiban látott) egy czitrán festett faoszlopokon nyugvó, két oldalt nyitott, térs verandára vezet, mely szép kölapokkal van kirakva. A veranda oszlopközei s a ház falai gyönyörű dohányfüzérekkel voltak tele aggatva s a verandán ült az egész család, — szorgalmasan babot hüvelyezve.

A komoly, magas termető család, egy becsületes törökhíű örmény, szívesen mutogatott meg mindent. A veranda oszlopai, valamint mennyezete feketébe játszó szederjeskékre festvők s apró, elevenszínű virágcskák phantasticus guirlandjaival díszítvők. Majd a verandára nyíló ódon ablak alatti falon, a ház ura leemelvén onnan a dohányfüzéreket, teljesen ép, európai jellegű városrészletet ábrázoló nagy freszókepek tűnt elő. Piacz, utcák, francziás modoru házak csoportozata, zöldellő fákkal, kertekkel s franciaia öltözötű járókelők alakokkal. S mindez jó távlattal, nem tulherhelt színezéssel festve, kellemes összehatásu, gyakorlott esetre, nyilván franciaia kéze vall.

Majd az emeletre mentve, mely itt is üresen állt, s akkor épen dohányszárítótul szolgált, annak falait is freszóképek díszíték, a stuccó-díszek sem hiányoztak, az ajtóit itt is sötétzöldek voltak, vörös betétekkel. Búváruk bejárva az egykor nagyurias termeket, azon meggyőződésre jutott, hogy e ház gr. Beresényi Miklósnak lakását

a Kassára váltott XI. vonalszakaszu jeggyel, melynek utiránya Bánréve-Miskolcz, nem lehet Füle-Hatvan-Miskolczon át utazni, ettől eltérés csak a XIV. vonalszakas jegyeinél történhetik, egynehány kilométerrel eltérő vonalakuál, ha a hosszabb vonalon az utazásra kedvezőbb és alkalmasabb a vonatesatlakozás, mint például Rimaszombattól Kolozsvárra, mely esetben a Miskolczi rövidebb utirány helyett a 10 kilométerrel hosszabb Füle-Hatvan-Ujszászi utirány is használható. — Nem engedhető meg azonban, hogy valaki egy XIV-dik vonalszakaszu jeggyel Rimaszombattól Zimonyba a természetes Buda-pesti ut irány helyett Füle, Hatvan, Szolnok, Csaba, Szabadka irányon át utazzék; az ily körutazások meggátlása végett elvül tüzetett ki, hogy a váltott XIV. vonalszakaszu jegy az utazás megkezdésétől számítva csupán 48 óráig érvényes. — Ha valaki azonban valamely állomáson utazását félbeszakította, melyhez egyszer joga van, ha megérkezéskor az állomás főnöknel jelentkezett ki az utazás félbeszakításáról igazolványt állított ki, akkor azon idővel, a meddig, megszakítás tartott, a fenti érvényességi idő megtoldandó.

Figyelmeztetjük azonban az utazó közönséget, hogy ezen megszakításra csak egyszer van joga.

Ha valaki III. osztályra váltott jeggyel a II. osztályon, vagy ha utazását a váltott jegyének végállomásán tul, vagy idő hiánya miatt a pénztárnál jegyet nem válthatott s a vonatra jegy nélkül száll fel, minden esetben a szállítási kölömbőség, illetve illetéken kívül 60 kr. pótléket tartozik fizetni.

Mitán jövőre nézve combinált jegyek nem lesznek, ha az utas utját részben gyorsvonaton is kívánja folytatni, az illetékek a kezdő állomástól a végállomásig a gyorsvonatra érvényes díjszabás szerint számoltanak el.

Személy-, omnibusz- és vegyesvonatra váltott jegyekkel a gyorsvonaton még a különbözet ráfizetése mellett sem szabad utazni. Ily esetben az utas ott, hol gyorsvonatra akar ülni, új jegyet tartozik váltani.

Visszaélések megakadályozása végett a személypénztárak utasítva vannak a jegyek kiadását vonatindulás előtt öt perczezel beszűntetni.

Jövőre nézve podgyász-szabadsúly nincs, a podgyász rendszerint nem-, csupán értékbiztosítással mérlegettetik, mely esetben külön mérlegetlési illeték fizetendő, máskülönbén senki podgyászanak mérlegetlést nem követelheti.

Minden útasnak jogában van magával a kocsiba kézi-podgyászt vinni, a mennyi illetve, a mely a podgyásztartó ülőhelyének megfelelő területén elfér.

Az ülőhelyek fölött a podgyásztartók az ülőhelyeknek megfelelően meg vannak jegyezve, és oly podgyászt, mely ezen területen tul ér, még az esetben sem szabad bevinni, ha azt a kocsiban ülő többi utasok megengednék.

Podgyász-darabok és podgyászként feladni

képezte. Minden az ő izlésére s fényszeretére vall. Ő, midőn Rodostóra költözött, önálló udvartartásával, előbb a török városrészben helyezkedett el, mint Mikes is írja 1720-ban: „Csak azt bánom, hogy messze vagyok Beresényi ur tőlünk... De hát mit tudnak tenni, ha messze is, csak oda kell menni, — hát hogy töltsük az időt?”

De már két év mulva azt írja, hogy a török városrészben kiűtvén a pestis, Beresényiek a járvány elől „hozzánk jönek lakni, mintha már köztünk bátorosabb volna.” Búváruk szerint minden valószínűséggel a most leirt terjedelmes házba költözött ekkor, melyet saját izlése szerint átalakított, 1725-ben bekövetkezett halála után pedig alkalmasint sógora, gr. Csáky Mihály foglalta azt el.

Ezután a parochiára térvén, a plébános szívesen nyújtott segédkezet a búvárlat folytatásához s rendelkezésre boesátá a régi anyakönyveket, melyekből a magyarokra vonatkozó adatok kijegyzését délutánra határozták. Most megtekintettük Rákóczy kápolnáját, a parachia épület északnyugati sarkán. A kapuból külön falépeső vezet előcsarnokába, hol egy ódon, ma már nagyon ingadozó, nagy karosszék áll, de ugyfakult ülő parniján háttámláján, mint nagy gondol esztergályozott karjain s lábain meglátni, hogy valaha kiváló díszmű volt. De legfőbb dísz a háttámla felett levő korona, mely szépen faragott, rozszákkal gazdagon megrakott virágvázat ábrázol. A hagyomány szerint e székből szokta, volt hallgatni a fejedelem a kápolna oratóriumában a misét. Búváruk a kegyelet érzelmével ült bele Rákóczy karosszékebe.

A kápolna magas, világos s kápolnának jó tágas terem. Alapítója Magyarország védasszonyának, a Boldogságos Szűznek szentelé. Főoltárán e felirat áll: Dicsőséges Szűz, ki az égbe szállottál, légy közbejárónk a Jézus Krisztusnál. (Természetesen latin nyelven.) E főoltár már új, de a balra eső mellékoltár még a régi, Rákóczy-féle, barokk-stílyú fadaragványokkal s angyalokkal. A kápolna mennyezete boltozat-alaku, ugyanoly ezédruskozakkal kirakva, mint az ebédő, csak hogy itt, szabályosan vegyítve, kék s fehér színűek, a mi igen derült, magasztos színhatást kelt. A falak ma már csak meszelték, de a mészréteg alatt a festés nyomai még láthatók.

szándékolt kutyák, csak a váltott jegy felmutatása mellett vehetők fel.

A gömőri ág. hitv. ev. esperesség közgyűlése.

A gömőri ág. hitv. ev. esperesség folyó évi július hó 24-én Nagy-Rőcze városában Szentiványi Árpád esp. felügyelő és Terray Gyula főesperes társelnöke alatt tartotta évi közgyűlést. Az egyházak képviselői nagy részben jul. 23-án érkeztek meg, azon czélból, hogy a d. u. 2 órakor megtartott esp. gyámintézetű gyűlésen, s a délután 5 órára kiirt gyámintézetű istentiszleten, valamint az ezt követő esperességi előértekezleten is részt vehessenek.

Nagy-Rőcze igazán vendégszerető városának figyelmes intéző köréi esti 8 órára jötkönyvezélu műkedvelői leoadást rendeztek, amely, míg egy részt az esp. domestic javára szépen meghozta az anyagi segélyt, másrészt „A váls” című vígjátéka a válogatott és nagyszámú közönséget valóságos tapsviharra ragadta, az ezt követő tánczestély különösen az ifjuság szívében hagyott — hosszú időre — felejthetetlen emlékeket.

A közgyűlésre egybegyűlt tisztviselők július 24-én reggeli 7 és fél órakor Terray Gyula főesperes elén Mihálik Dezső házban Szentiványi Árpád esp. felügyelőnél tisztelegtek, nonnét a templomba sietve, közgyűléssé alakultak. — A tartalmas felügyelői megnyiró beszéd, az anyai gonddal kidolgozott főesperesi jelentés után a közgyűlés mindenek előtt Rudolf trónörökös ő esaszári és királyi fensége váratlan elhunyna — s ez által a feleséges uralkodó házat és a magyar nemzetet ért súlyos csapás feletti mély fájdalomnak testületileg adott kifejezést. — Méltólag emlékezett meg a közgyűlés Czekus István püspök urnak születése 70-ik évfordulójáról, a jelen volt főpásztor iránt mélyen érzett tiszteletének és szeretetének — ez alkalommal — ünnepélyes felállás és meg-meg újuló éljen kiáltások által adott kifejezést. — Groó Vilmos kir. taulfelügyelőnek királyi tanácsossá történt kinevezését az egyházmegye örömmel vette tudomásul, s e feletti örömet jegyzőkönyvileg kívánta megörökíteni.

Terray Gyula főesperes ez évben családi szük körben ülte meg lelkész- s a tanári áldásos működésének 25-ik évfordulóját, — az egyházmegye erről utólagosan értesülve, — örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy hön szeretett főesperesét olyan ovatiókban részesítse, a minőt tetteben nyilvánuló honszerelme, hivatalos tuzgósága és a tanügy érdekében kifejtett munkássága megérdemel.

A tárgysorozat 40 pontból állott, melyek közül mint újat és nagyjelentőségűt: a dekanok (iskolátogatók) egyöntetű eljárását czélzó javaslat elfogadását és az esperességi tanügyi bizottság felállítását kimondó határozatot említem fel, mint olyat, mely az ezen esperességben levő iskolák és övintézetek érdekében bizonyára megfogja hozni a jövőben — kiszámíthatlan áldásait. Az iskola látogatók jelentéseiből örömmel lehetett meggyőződni a tanügy virágzásáról s a legtöbb tót nyelvű községben a magyar nyelv terjedéséről.

Gyűlés után körülbelül 100 teretékü közebed volt, hol egymást érték a sikerült toasztok; Hajesi Sándor igazgató tanár Terray Gyulára, a jubilált főesperesre, mint az egyházmegye szellemi kincsére, — Terray Gyula Czekus István püspökre, mint oly férfiura, kinek alkotásai a magyar nemzetet és magyar prot. egyházunkat illetőleg, messze kihatók, — Törköly János esp. főjegyző Szentiványi Árpád esperességi felügyelőre, mint oly férfiura, ki széles munkakörben fáradságot nem ismerve, bőlesen, tapintatosan vezeti az egyházmegye ügyeit, s ki mint a magyar állameszme éber, figyelmes öre ez állásában a haza jövő boldogságának kiépítésében buzgón fáradozik, — Hajesi Sándor Stefanosok Károly Nagy-Rőcze város polgármestere és egyházfelügyelőjére, kinek e város emelkedésében s a magyar nemzeti irány fejlődésében van elvitázhatlan érdeme, — Törköly János

Innen a görög templomba mentek, melyet Mikes csak kápolnának nevez, Beresényi sírját megnézni. Ez egyszerű templom a görög városrészben kis dombon áll. A talapzatba helyezett számos görög s orosz feliratu, síremlékeken áthaladva a keleti s déli falak sarkánál található a rodostói első nevezetes magyar halott, gróf Eszterházy Antal síremléke, a földre fektetve, ennek fejéhez csatlakozik Szarvaskendi Sibir Miklósé s ennek szintén fejéhez csatlakozva gr. Beresényi Miklósé terül el a falhoz támaszkodó érseki trónszék előtt.

Mind a három szépen faragott, ezimeres, feliratos, de felirataik s ezimereik a sok taposástól már nagyon megrongáltak s a feliratok régiebb, másolatok segélye nélkül már alig olvashatók. Beresényi elabatomkó, a másik kettő fehér márványkö. Beresényien különösen a korona már nagyon rongált, azért, mert a metropolita, mikor trónszékének lépésőre hág, e ezimert használja sarkainak számlóyául. Búváruk tehát Aslan consullal — kit mint Közszeghy-ivadékat a Beresényi-sógorságra büszkévé tett — megígértette, hogy jövőre e sírkövet szőnyeggel borítják be.

Búváruk közli mindhárom síremlék eredeti latin feliratait; de ezeket itt mellőzve, megemlítem még, hogy öenne a templom összes síremlékeit gondosan megvizsgálva, azon gyanu támadt, mintha a síremlékek nem feküdnének többé eredeti helyeiken, vagyis közvetlenül az illető sír felett. Elmondván e gyanuja okait, azt hiszi, hogy a templom valamely restaurációja alkalmával a síremlékeket megbolygatván, aztán a simmetria kedveért más rendben rakták vissza. Hogy tehát meggyőződjék a valóságról, elhatározta, hogy a sírlapokat felemelteti. E végett délután a consulloz fordult, ki a legszívesebben járt utána a metropolitánál az engedélyért. Ez azonban a dolgot oly fontosnak találta, hogy azt saját felelősségére nem teheti, ugymond, hanem kész a presbiteriumot rendkívüli gyűlésre hívni. Ez másnap megis történt, de búváruk fájdalomra kedvezőtlenül, mert — a min nagyon megütközött — a presbiterium csak oly feltétel alatt adta meg az engedélyt, ha egyházunk javára legalább néhány száz franknyi alapítványt tesz. Ilyen élelmes kapzsi nép a görög! (Vége következik.)

Mihalik Dezsőre és vele a szép tettek mezején versenyre kelt szeretetreméltó neje, kiknek Nagy-Rőcze városa pezsgő életét, állandó színházát és azon édes valót köszönheti, hogy ma már e várost nézve, nem a bánatnak hanem a honfiai örömek könye csilloghat szemünkbe. — Bartholomaeidesz Gyula Szontagh Pálra, mint az ev. egyház érdemeitől ragyogó példányképére mondtak pohárköszöntőket. Eltelve lettek még a rozsnyói főgymnasium tanári kara, Szontagh Zoltán, Heinzelman Altréd, Molitőrisz János, Bradovka Károly, a nagy-rőzei műkedvelő társulat, Bartholomaeidesz László, a n.-rőzei polgári iskola szép misszióra hivatott tanári kara, a gömői egyházmegye jegyzői kara és a gömői tanítói testület.

A délelőti órákban az új fürdő szemlélésében gyönyörködtek a vendégek, s aztán e paradicsomi helytől és Nagy-Rőcze városától nehéz szívvel búcsút véve, kedves emlékekől gazdagon elhalmozva — távoztak.

ly. s.

Helybeli hírek.

Alapítványi helyek betöltése. A Buttler-féle Lud.-akadémiai helyekre a vármegyei közönség ajánlata folytán első sorban Kubinyi Lászlót és Kisgergely Lászlót, — másodsorban Szentmiklóssy Albint és Máriássy Istvánt jelölte ki a honv. miniszter.

Katonák átvonulása. A losonezi 25-ik gyalogezred július 29-én délelőtt érkezett városunkba. Fogadására majd nem az egész város a főtérre rukkolt, hogy tanuja legyen azon ritka ünnepélyességnek, melylyel az ezred zászlóját a főrségre viszik az osztárkó néphymnusz hangjai mellett. A farsádt vitézeket azonban városszerte szívesen látták a mint hogy ez már egy dukál egy vendégszeretetéről híres városról. Igaz, hogy volt olyan házi ur is a ki katonáinak ebédre három ugorlát adott, de a legtöbb helyen tyukkal, kalácsal töltötték meg azt a reneteg adót, melyet a véderő fenntartására polgáraink hatalmas kedvvel fizetnek évenként. E vendégszeretet jutalma egy kis térzene volt, melyet az ezred zenekara 5-7 óra között a főtéren rendezett. A városi alkapitány buzgólkodása folytán a zenekar tagjai ez alkalommal sörrel vendéglétek meg.

Nyilvános vizsgálatát a rimaszombati m. királyi földműves iskola folyó évi augusztus hó ötödikén délelőtt kilenc órákor Kurinezon tartja meg. Erre az évszázó vizsgálatra a t. cz. közönséget tisztelettel hívja meg Rády István igazgató tanár.

Nyári táncvigalmat rendezett a helybeli szabó-íjűségi július 28-án. A vizgalm napján egész délelőtt zuhogott az eső, a rendezőknek már már elvette a kedvét a multság megtartására, — hanem azért délutánra meglehetősen kitisztult, mi lehetővé tette azt, hogy a Széchényi-kert köröndjére a tánczóknak óhajító ifjuság 4 óra tájban kivonulhasson. A multság szépen sikerült bár kedvezőbb időjárás mellett kétannyan vettek volna részt benne. A kitűzött nemes ezéla a Tompa-szoborra így is 9 frt 70 kr. jutott, melyet a szobor egyesület elnöke a legszívesebb köszönettel nyugtáz. Felüljétesükkel a kitűzött nemes ezél sikeréhez hozzájárultak: Ruska János 70 kr., Gees István 50 kr., Tomai Alajos, Ruska Jánosné, Gees Istvánné, Kandráné, Siroki József, Gondkivitz Ferencz 40—40 kr., Novák Lajos 30 kr., Egy hölgy 30 kr., Reisz ur 20 kr., Gondkivitz Ferenczné 20 kr., Majorossy Rudolfné 20 kr., Ismeretlenek 50 kr. A rendező ifjuság részéről: 4 frt 40. Összesen 9 frt 70 kr.

A Rima-Szobathy családról az 1888. évi 25. számában azt az óhajátást fejezte ki lapunk dolgozótársra Fándura Imre, miszerint az tenne szolgálatot az ügynek, a ki tudatná vele, ha valjón királyi adományozás, armális-level vagy más valami jogzimen nyerte-e ezen család a Rima-Szobathy nevet? Nevezett dolgozótársunk azóta rájött, hogy a család armális levelét a Leleszi prépostság „mint hiteles hely” őrzi, így tehát mi sem áll utjában, hogy magának ezen érdekes okiratot lemásoltathassa s Rima-Szombat történetének egy újabb, tetemesen bővített kiadásában publicálhassa.

Balogh Árpád szinigazgató, ki pár héttel ezelőtt engedélyt folyamodott a városi tanáshoz, a „Három Rőzsa” nagy termének átengedése tárgyában, jelenleg Besztercebányán működik. Értésülésünk szerint a hatóság jul. 16-tól kezdve adott engedélyt az igazgatónak, de az engedélyezett időből két hét már lejárván, Balogh ur valószínűleg nálunk már nem akar kísérletet tenni a biztos bukásra.

Adományok a Tompa-szoborra: a folyó hó 14-én rendezett táncmultság tiszta jövedelme . . . 39.73 kr.
A július hó 27-én tartott táncmultság tiszta jövedelme . . . . . 9.70 kr.
Dr. Bernáth István . . . . . 5 — kr.
Egy társaságban öt ezitrom eladása . . . 2 — kr.
Összesen . . . . . 56.43 kr.
Utolsó kimutatásuk összege . . . . 758.80 kr.
Jelenlegi állás . . . . . 815.23 kr.

Vármegyei újdonságok.

Esküvő. Simonyiban f. hó 30-án esküdtek egymásnak örök hűséget Mészáros József beretkei ref. lelkész és Lőrinczy Anna k. a., lapunk főmunkatársának Lőrinczy Györgynek nővére. Zavartalan boldogság kísérje frigyüket.

Forgáchfalán folyó hó 23-án volt az újonnan kinevezett lelkész, főtisztelendő Dorosák József ur beiktatása. A lakoma talpra esett toasztokkal kiválólag kirivradtig tartott, a nép öröme igen nagy. Aldás és dús siker kísérje az újonnan beiktatott lelkész működését.

Gyászír Márkus Lajos vashegyi bányafőnök, izomgyuladás következtében 36 óra betegség után meghalt. A boldogultban, ki azelőtt 13 éven át a salgótarjáni Szent-István köszénbánya vállalatnál közmegelegedésre szolgált s a múlt évben Manner utódja lett, a rimamurány-salgótarjáni vasműegyesület jeles és finom modoru szakegyént, 4 tagból álló családjá a pótolhatatlan fenntartó vesztik. Hült tetemeit július 30-án tették örök nyugalomra a közönség nagy részvéte mellett. — A család a megboldogult elhunytá alkalomával a következő gyászjelentést adta ki: Őzvegy Márkus Lajosné szül. Marschalko Janka úgy a maga-, mint gyermekei és az összes rokonok nevében, mélyen szomorodott szívvel jelenti forron szeretet-

férjének: Márkus Lajos bányafőnöknek folyó hó 27-én, esteli 6 órákor életének 37-ik, boldog házasságának 9 ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. — A drága halott földi maradványai e hó 30-án, d. u. 4 órákor a róm. katolikus egyház szertartásai szerint Nagy-Rőczén főgnak beszenteltetni, és az ottani temetőben örök nyugalomra tétetni. — Az engesztelő szentmise e hó 31-én, délelőtt 10 órákor a nagy-rőzei templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Aldás és béke lengjen drága porai felett! Vashegyen. 1889. július hó 27-én. — Márkus Jenő, Márkus Margit, Márkus Jolán, gyermekei: Márkus Ágoston, nyugalmazott m. kir. bányatanácsos atyja, Schmidt Lászlóné szül. Márkus Ilka, ifj. Márkus Ágoston Kovássy Ákosné szül. Márkus Mariska, Márkus Károly, Hubay Zsigmondé szül. Márkus Emma, testvérei.

Kokován a gróf Forgách Gyuláné által épült „Volin”-gyár mabonlap megkezdé működését. A lakosság valóban örül ezen új keresetforrásnak s hálával adózik a tulajdonosának ezen a maga nemében ritka gyár felállításáért. „Volin” nem egyéb mint „fagyapju,” finom hajszálú vékonyágú forgács, s leginkább nyír, topolya, éger, fenyő és tölgyfából állítatik elő. A „Volin” különemű iparezikkre dolgozzák föl, így különösen futószönyegek, kosarak, kötelek gyártásához kitűnőnek igazkezik: mint esomagoló ezikk finomabb tárgyak begönnyölésére a legalkalmasabb. Ausztriában alomszalma helyett, katona lovak alá használják s a „Volinból” nyert trágya a „guanoval” vetekedik. Angolholban sebek száritására a „tépést” helyettesíti stb. Adná Isten, hogy a befektetett tőke ezerszeresen kamatozzék!

Gyermek előadás. A tiszolczi áll. elemi népiskola igazgatója ifj. Járossy Endre jul. hó 27-én tanítványaival gyermek-előadást rendezett az iskolai könyvtár javára, mely egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben szépen sikerült. Előadottak: Péter bácsi, — A néger leány — és Géza herczeg, melyekben a kis szereplők derekasan megállták helyüket, mely körülmény az igazgató ügyességét és buzgóságát dicséri. — A jótékonykezéll iránt való tekintetből ez alkalommal felülfizettek: ifj. Basilides János 1 frt 20 kr., Ambrózy József 1 frt, idősb. Basilides Jánosné 1 frt 40 kr., Gyürky Pál 20 kr., Bánik György 40 kr., Káhlé Frigyesné 40 kr., Urbányi 20 kr., Setina János 20 kr., Winkler János (Rimaszombat) 60 kr., Pollák 40 kr., Tillmann Árpád 40 kr., Böhm József 1 frt 60 kr., Hoffinger Károly 20 kr., Kuchta Dániel 50 kr., Sefesik Ipoly 80 kr., Dr. Schwarz Márk 40 kr., Dr. Strausz József (Rimaszombat) 50 kr., ifj. Gyürky Pál 80 kr., Hendl Otto (Budapest) 60 kr., Cseh István 40 kr., Weiszkopf Zsiga 40 kr., Hönseh Szilárd 60 kr., Noszko István 1 frt 20 kr., Kiszely Péterné 60 kr., Papp József 60 kr., Dubovecz József 20 kr., Mendl Mór 40 kr., Dianiska István 40 kr., Forsner József 35 kr., Összesen 16 frt 55 kr. Fogadják a nemes keblű támfybarátok e helyen is az igazgatóság forró köszönetét.

Beküldetett a rozsnyói ker. ág. ev. felső leányiskola értesítője a lefolyt tanévről, a következő tartalommal: Lehr Emma emlékezete, — A kertészkedésről, mindkét közlemény Polónyi Károly főg. tanártól. Az isk. év történetét — alapítványok, az iskolaszék és tantestület tagjai, az ifjuság névsora stb. Az intézet két osztályában 26 növendék nyert felsőbb oktatást, a kézimunka tanfolyamot pedig 27-en látogatták.

Vesztegzár alá helyezték lovak takonykór gyanuja miatt. — Diószeghy Zsigmond, Kelemér községi földbírtokos, Marton János, Molnár József rimaszombati ügyvédek és Hámossy József eszterencei földbírtokos lovak takonykór gyanuja miatt, vesztegzár alá helyeztetek, — erről a 12-ik számú huszárezred, a kassai honvéd huszár ezred és a helybeli tüzér osztály parancsuok is kiértesítettek.

A pelsőczi szőlőkben constatált phylloxera-rovar elhuzerolásának megakadályozása czéljából a földművelésügyi m. kir. miniszter 33080. III. 9. szám alatt következőleg rendelkezik: 1. A nevezett község határában lévő összes szőlőterület (esetleg kertek is, melyekben egyes szőlőtörtek állanak) zár alá helyeztetik. — 2. A szőlővesszőnek a község határában kívül eső községekkel való forgalmára nézve a szőlővessző szállítás szabályozása tárgyában 1886. évi 69171. sz. a. kiadott rendeletem határozatai irányadók. — 3. A szőlővessző minden egyéb alkatrészeinek (a szőlőfürt kivételével) továbbá használt ducek és szőlőkaréknak, szőlőlevelbe esomagolt bármilyen tárgyának a zár alá vett község határából való kivitele szigorúan tiltatik. — 4. Ezen intézkedésről a szomszédos községek hirdetés útján azzal értesítendő, hogy a zárlat alá vett községben foglalkozó szőlőműveket a bírtokosok egymást figyelmeztetve, — szőlőkben alkalmazni okadjának, mert ruhájukon, de főleg szerszámaikon a szabad szemmel nem igen látható rovar könnyen elhuzerolhatják még az egészséges szőlőbe is. — 5. A jelen rendelet ellen vétők az 1883. évi XVII. t. cz. értelmében, az abban kiszabott büntetés alá esnek.

Nagyobbszerű ékszerlopásról értesítenek Turóc-Sz.-Mártonból ugyanis az ottani Links-féle házban lévő raktárba ösmeretlen tettesek betörvén, Haas Jozafa kárára több rendbeli és pedig — 8 db ezüst villát, kést, kanalat jegy nélkül; 6 ezüst villát, kést, kanalat H (J. H.) véséssel; 1 ezüst leves, merítő kanalat jegy nélkül; 1 ezüst főzelekkanalat jegy nélkül; 2 ezüst szobagyertyatartót jegy nélkül; 2 ezüst zongoragyertyatartót jegy nélkül; 1 ezüst sórtartót egy kis kanállal jegy nélkül; 1 női aranyórárt két emaltirozással, 2 ezüst karperecz, egyike patkóval, másika golyókkal, 12 kávé ezüst kanalat jegy nélkül, 1 zsinorra fűzött veres korallokat, 1 ezüst lábat, 1 pár arany ölfüggőt, 1 pár koral ölfüggőt, 1 elefántesontból készült nyulat, 1 elefántesontból készült kezet s több különféle joujut sikerült — eddig még nyom nélkül elkezelnök. — Különösen az ékszeres szalagözlettel foglalkozóknak ajánlhatjuk figyelmükben.

A nagy-rőzei fürdő megnyitási ünnepélyére nagyban folynak az előkészületek. Augusztus hó 3-án a „Szabónők elrablása” című kitűnő vígjáték kerül színre, melyre színlapok nem küldetnek szét, hanem minden belépő hölgy emlékül, egy legyezőt kap, melynek egyik oldalán a színlap, másik oldalán a másnapi táncrend leend. Helyáruk, mint eddig. — A belépti jegyekről ideje korán gondoskodni igen kívánatos.

Antalfalán Szihelszky András oda való lakos 2—3 méter vastag földtömeg maga alá temetvén, esontját összetörte, életben maradásához kevés a remény.

Próba táncmultságot rendezett folyó hó 28-án Vimis Antal táncztanító Klenőcz községében s úgy értesülünk, hogy augusztus hó 4-én Nyústa községében szándékozik tanításának eredményét az érdeklődő közönség előtt bemutatni.

Megjelent a nagy-rőzei államilag segített községi polgári iskola 13 dik évi értesítője, melyet az 1888/89. évről Rőzei István igazgató tett közzé gazdag tartalommal. Ez értesítő első sorban emlékezik az ifjusági segítő-egyesület tiz éves működéséről. E szerint a szegény tanulók élelemben, betegség esetén apolásban, tankönyvben, vagy egyéb a körülményekhez képest felmerülő szükségletekben részesülnek 10 év óta. Bizony ez igen hasznos intézmény. Itt helyben, ha a gym. tanuló megbetegszik és kórházba talal kerülni, szülei szegénységét betegsége még inkább fokozza, mert a kórházi költségek még az atyának utolsó tehenét is fölemészték, a mint ez tavaly egy szegény noárdmégyei tanítóló történt. A tankönyvvel segítés is nagyon fölférne az ifjakra nálunk is, mert azok a könyvek megeg drágák és egy-egy tanulóal 20—25 frtba is kerülnek. A rőzei segítő-egyesületnek 10 év alatt elkölthető összege 20191 frt 87 król állott. A táplálás a lefolyt tiz éven át 17980 frt 32 krba került. Segítettek élelmezéssel mintegy 300 tanulót. Ennek a sokféle nagy jótéteményben részesülésnek oka volt az ottani derék tanárkaron kívül az egyesület tevékeny tisztikara és választmánya, a mely a jelzett időn keresztül folyvást nagy buzgalommal serénykedett az egyesület felvirágzására. Az iskola multévi történelméből megemlítjük, hogy a beteges régi róm. kath. hitoktató helyébe Vojnár József adminisztrátort rendezte ki a megyés püspök. Az iskolaszéknek, újból megalakulván, egyhangú határozattal ismét a tapintatos bánásmódu Mihalik Dezsőt választották meg elnökévé. A nyugalmidij ügyében tevékeny munkásságot fejtettek az intézet igazgatója, dr. Lovassy Sándor és Perjessy László. A beteg tanulókat önzetlenül ingyen gyógyította dr. Posevitz Albert városi tisztiorvos, sőt a törvénykivánta himlőoltást is elvégezte. — Az év folyamán három csoportra osztva összesen 8 kirándulást tettek a tanulók a tanárok vezetése mellett. A jönevű polgári iskolának 11 tanára van, hat osztályban 103, illetve 97 növendékekkel. Kapesolatban van az intézettel egy asztalos tanműhely egy előkészítő és más tanfolyammal, továbbá edényfeszítő tanműhely és könyvkötő tanműhely. Az iskolai takarékpénztára volt beté: 444 frt 78 kr., maradvány 179 frt 60 kr. Betevő növendék volt összesen 45, kik közül a legnagyobbinak 102 frtja a legkisebbnek 5 krajczárja van az iskolai takarékpénztárban, egy betevőre átlag 3 frt 99 kr esik. A tanári könyvtár gyarapodott 198 frt 34 kr értékű könyvvel. A ifjusági könyvtár állománya 200 kötet. A többi öt szertart is mutat fel némi gyarapodást. A segítő-egyesület vagyona 1888 végén 4114 frt 54 kr volt, bevétele 2894 frt 71 kr., kiadása ugyanannyi volt. Meteorologiai megfigyelések is történtek ez intézetben Halasy Gyula tanár részéről. A nyilvános vizsgálaton az év végén jelen volt a tanfelügyelő is, a ki az örvendetes előhaladásnak tanuja volt s mint ilyen, az elismerést a tanár uraknak nagy közönség előtt is örömmel nyilvánította.

Vegyes hírek.

Kossuth Lajos zaklatói. Nagy hazánkfia magánlevelét intézett Helli Ignác orsz. képviselőhöz, melyben a következők közzététele kéri: „Megtint küldök egy magyar pénzjegyeslevelet; megis csak minden fogalmat meghalad ez a szekatura. Kérem iktasson meg egyszer a lapokba egy kis felszólítást, akár az én nevében, akár a magáéban, oly értelemben, hogy engem nem szűnnek meg örökös segélykérésekkel zaklatni a hazából, ambar már ismételve kijelenttem, hogy nincs módomban segélyt nyújtani. E zaklatások közt a legbosszantóbb az, hogy 48-iki pénzjegyeket küldöznek hozzám, beváltásukat kérve. Kijelentem, hogy az ily küldeményeket eszentul nem érkezetteknek tekintem, nem fogok fölök tudomást venni — és sem megtartásukra, sem visszaküldésükre nem vállalkozom. S kérje fel ön instálom, úgy a fővátást mint minden vidéki lapot, hogy e nyilatkozatom felvételével engem e kellemetlen zaklatásoktól megmenekedni segítsenek”

Chászár Andrásnak Gömörmegye ezen jeles táblabírájának nevével nevezett el közelebb egy utczát Vác városára, hálából a megboldogult iránt, mert ő kezdeményezte a süket-néma oktatást hazánkban, s őt kell tekintenünk az intézet kedvezményezőjének. Az utczára a jelző-táblákat már fel is szegezték.

Meghívás. A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerületnek Brassóban f. é. augusztus hó 20—22. napjain megtartandó évi közgyűlésére. 1. A képviselők a Kassán tartott egyházkerületi közgyűlés (1888. jk. 77. pontja) határozata folytán külön vonaton mennek, s ezen külön vonaton rendezésére az alólírottak nyertek megbízást. — 2. Ezen külön vonat f. é. augusztus hó 18-ikán délutáni 2 órákor indul Miskolcra, s az utasok felvétele végett Szerémsen, Nyiregyháza, Debreczenben és Nagyváradon fog megállapodni. — 3. Ezen külön vonatra utitársakul a képviselőkön kívül szívesen elfogadhatnak azok hozzátartozói, valamint a haza bármely részéből is férfiak és nők mint vendégek, hogy ha az alábbi felteteleket elfogadják. — 4. Ezen külön vonat árai Brassóba és onnan vissza történendő utazásért egy személy után következőleg állapítottak meg: Poprád-Felkáról és Szatmárról I. oszt. 27.60 kr. II. o. 21 frt, III. o. 13.80 kr. Igló-Lőcséről és Csapról I. o. 25.20 kr. II. o. 19 frt, III. o. 12.60 kr. S.-A-Ujhelyről és Margitfalváról (Szepes) I. o. 22.80 kr. II. o. 17 frt, III. o. 11.40 kr. Eperjesről I. oszt. 21.60 kr. II. o. 16.— kr., III. o. 10.80 kr. Miskolcz, Rozsnyó, Kassa, Rimaszombat, Szerencs, Nyiregyháza, Debreczen és Nagyvárad állomásairól I. o. 19.20 kr. II. o. 14 frt, III. o. 9.60 kr. — 5. A képviselők és vendégek ezen vonaton együtt utaznak, — vissza azonban ki-ki bármely vonaton f. é. szeptember 2-ikáig bezárólag külön jöhet. — 6. A térti jeggyel az utasok mindögyike 2 helyen kiszállhat, hogy ha jegyét az illető állomás főnöknél bemutatja. — 7. Ezen külön vonaton csak azok utazhatnak, a kik a menetéri jegy árá f. é. aug. 10 ik napjáig bezárólag a rendező bizottság pénztárosa Kulesár Károly gondnoknak, Miskolczra postautalványon beküldték. — 8. A beküldött pénzüsszege az utazók innen (f. é. augusztus 11-ikén postára adva) közvetlenül és külön-külön megkapják a meattéri jegyeket. — 9. Hogy ha a kívánt 150 utas száma nem jó össze, a külön vonat nem

lesz megrendelhető. Utóbbi nem várt esetben a befizetett összeg aug. 11. napján vissza fog az illetőknek küldetni. Ez esetben utazik mindenki azon napon és irányban, a melyet legelőszérűbbnek lát. — Miskolcson. 1889. jul. 19-ik napján. Zelenka Pál, főesperes. Radvány István, egyházmegyei felügyelő.

Beiratás a budapesti állami közép ipariskolába.

A jövő tanévre az iskola építészeti szakosztályába 18, — a gépészetibe 18, — a két vegyészeti 8, — a fémvasiparba 7, — a faiparba szintén 7 tanuló vétetik fel. A felvételre jelentkezhetnek a 15 életévüket betöltött azon tanulók, a kik a gymnasium, reáliskola, vagy a polgári iskola négy alsó osztályát jó sikerrel bevégezték s legalább a jelen nyári szünet alatt a gyakorlatban foglalkoztak s ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják. továbbá azon iparos tanoncok és segédek, a kik az iparos tanulók iskoláját jó sikerrel elvégezték. — Az intézet már saját állandó épületében, VIII. kerület, Népszínház-utca 8. szám alatt van, hol az igazgatóságtól bővebb felvilágosítás nyerhető.

Az orsz. színészegyesületet a belügyminiszter értesítette, hogy az esetre, ha a törvényhatóságok a vidéki színészet segítészésére költségvetésükbe bizonyos összeget fölvesznek, az ellen ő a maga részéről semmi nehezséget nem fog emelni.

Értesítés. A cs. kir. hadügyminisztérium 6570 ló-pokrécot kíván beszerzeni. A szállításra vonatkozó ajánlatok a nevezett minisztérium iktató hivatalában f. év augusztus 30-áig nyújtandók be. — A szállítandó tárgyak minőségére és a szállítás feltételére nézve felvilágosításal készséggel szolgál. Miskolcson 1889. évi július 29. A kamara elnöksége. Radvány István elnök, Dr. Kovács Gyula, titkár.

A szülők figyelmébe. Kétségtelen, hogy nemesak Pozsonynak, de az egész felvidéknek legjelesebb felszerelt, leglátogatottabb s legkitünőbbnek elismert felső leányiskolája és nevelő intézete a Helmbacher Angusta miniszteri engedélyezett és nyilvánossági joggal felruházott nyolcz osztályu elemi és felső leányiskolája és nevelő intézete, melynek, a mellett, hogy a jó nevelés minden kellékeivel rendelkezik, egyik főjellemonása az, hogy benne a német ajku leányok egy két év alatt teljesen megtanulnak magyarul, míg ellenben a magyar-ajku leányok ugyanazon idő alatt a német nyelvet szóban és írásban teljesen elsajátítják. A kik az intézetet huzamosabb ideig látogatják, a francia írásban és beszédben szintén kellő precizitásra tesznek szert. Az intézetben egyes tantárgyakat, a zenét, a rajtot Pozsony legjelesebb szaktanfőrei tanítják. Egy növendéknek egy évi teljes ellátásért 300 fit fizetendő, a mi elég olcsónak mondható. A munkáit fizetendő tandíj 3, 4, 5. frt-tal váltakozik. Pozsony kitünő éghajlati viszonyait s az intézeti helyiségek alkalmas voltát figyelembe véve, melegen ajánljuk ezen intézetet a szülők figyelmébe.

Aldásdus találmány. Bármennyire előrehaladt is ma a tudomány, a legalattomosabb betegségek egyike kimondhatatlan kínok közt ezrével ragadja el az embereket s az orvosi tudomány tehetetlenül áll vele szemben. Valóban a pusztítás, melyet a vese- és májbajok még egyre okoznak, igazi esapása e földnek s e betegség réme még az emberiség legfelsőbb köreiben is iszonyuan pusztít s küzd királyokkal, a nélkül, hogy a tudomány leghivatottabb emberei, mint a német-alföldi trónon látjuk, le tudnák győzni. Halálval kellene tehát fogadni egy oly találmányt, mely az emberiség ez iszonyu esapásait, minő a vese- és májbaj, tényleg meggyógyít. — Eddig alig ismertek olyan pozitív módon ható szert, mely a máj, vese és vízi szervek krónikus bajait gyógyítja, míg nem Warner Safe Cure-jében szerencsésen feltalálták azt. Jóllehet, sok megtámadatásnak kitéve, Warner Safe Cure Ausztria-Magyarországon is mindenütt utat tört magának, úgy, hogy ma a kigyógyultak egész légiója halálval ismeri el kitünő hatását s számos orvosi bizonyítvány tanúságot tesz gyógyító hatásáról. A Cure nem holmi értéktelen tükös szer, hanem egyszerű természeti szer, s a természet még igen sok gyógyító erőt rejt magában. — Valamennyi eddigi megtámadtatás, melyet rosszakarat és elfogultság intézett e jótékony orvosi találmány ellen, csak azt eredményezte, hogy a szenvedők figyelme, egyre jobban e szer felé fordult, s a beteg bizalommal használhatja ezt az áldáshozó italt. — Valamint a leghasznosabb találmányok közül is nem egynek sokat kellett szenvednie emberi rövidlátástól, de a benne rejő hatalmas előnyök következtében utóbb mégis győzedelmeskedett, ugy most is áll a mondás: „Sok ellenség, sok beesület!” — Warner Safe Cure kapható a „Salvator” gyógyszerárban Pozsonyban, Török József ur gyógyszerárban Budapesten s más ismertebb gyógyszerárakban.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Nyiltér *)

Fischer Győző

városligeti testgyógyászati és hidegvizgyógyintézet Budapest, Hermina-ut 1525.

(ezelőtt dr. Fischer-féle vizgyógyintézet.)

Az intézet gyönyörű parkban, emelkedett helyen fekszik. Barendzése első rangu, a lakásokról, kényelemről, szórakozásról mindenképen gondoskodva van. Levegője, vize kitünő. A gyógyintézetben gyógyítatik mindenféle izületi és csontbaj gyuladások, ficzomodások, törések, izület-merevülés, zsugorodás, esontgörbülések, a térd és láb sokféle elferdülése, hátgerinc görbülések, tyukmell, ferde nyak, veszületett ficzomodás. A végtagok viszárszorulása, vastagodása — A hátgerinc sorvadás (tabes dorsalis) Charkotnak, a hírneves párisi tanárnak legújabb elvei szerint és fűző által is sikerrel gyógykezeltek.

A hidegvizgyógyászati osztályban minden ilyen kezelést igénylő beteg felvétetik. A betegek bentlakók vagy bejárók. — Prospektus ingyen.

Hozzám intézett írásbeli felhívások ajánlva küldendők.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Hirdetmény.

202. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy **Weisz Károly** javára **Kiss Sámuel** ellen 749 frt 43 kr. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1757 frt 90 kr-ra becsült házi butorok és bolti cikkekkel álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2363. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Nyústyán alperes lakásán leendő eszközésére 1889. évi augusztus hó 16 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek beesáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára, az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Rimaszombatban. 1889. évi július hó 29 én.

Draskovich kir. bir. végrehajtó.

Fürdő eladás.

A putnoki jó karban lévő fürdő kedvező feltételek mellett örök áron eladó, értekezhetni G. F. tulajdonossal ugyanott.

Haszonbérleti hirdetmény.

Klenócz mezővárosában lévő, s a város közepén fekvő „Vendégfogadó” s hozzá tartozó mézarszék 25 hold legelővel, ugy szintén a nevezett vendégfogadó mellett külön lévő bolt helyiséggel lakással, istállóval, fasszinnel, kamarával és raktárral együtt vagy külön **1890. január 1-től** több vagy kevesebb évre haszonbérbe kiadó.

A haszonbérbe venni szándékozók az alább írottól legkésőbb **augusztus 24-ig** jelentkezzenek.

Osztricia Márton, mint megbízott.

Hirdetmény.

A ráhói közbirtokosság varbóci, ráhói, rimaszaluzsányi, rimalehotai és zapacsi koresmaépületeket az azokhoz tartozó fekvőségekkel együtt nyilvános árverés útján örök áron fogja eladni. Ez az árverés **folyó évi augusztus hó 5-én reggeli 9 órakor Varbóczon** fog megtörténni. Az árverezni szándékozók 10% bánatpénzt tartoznak előre lefizetni.

2—2

FLEISCHER és TÁRSA

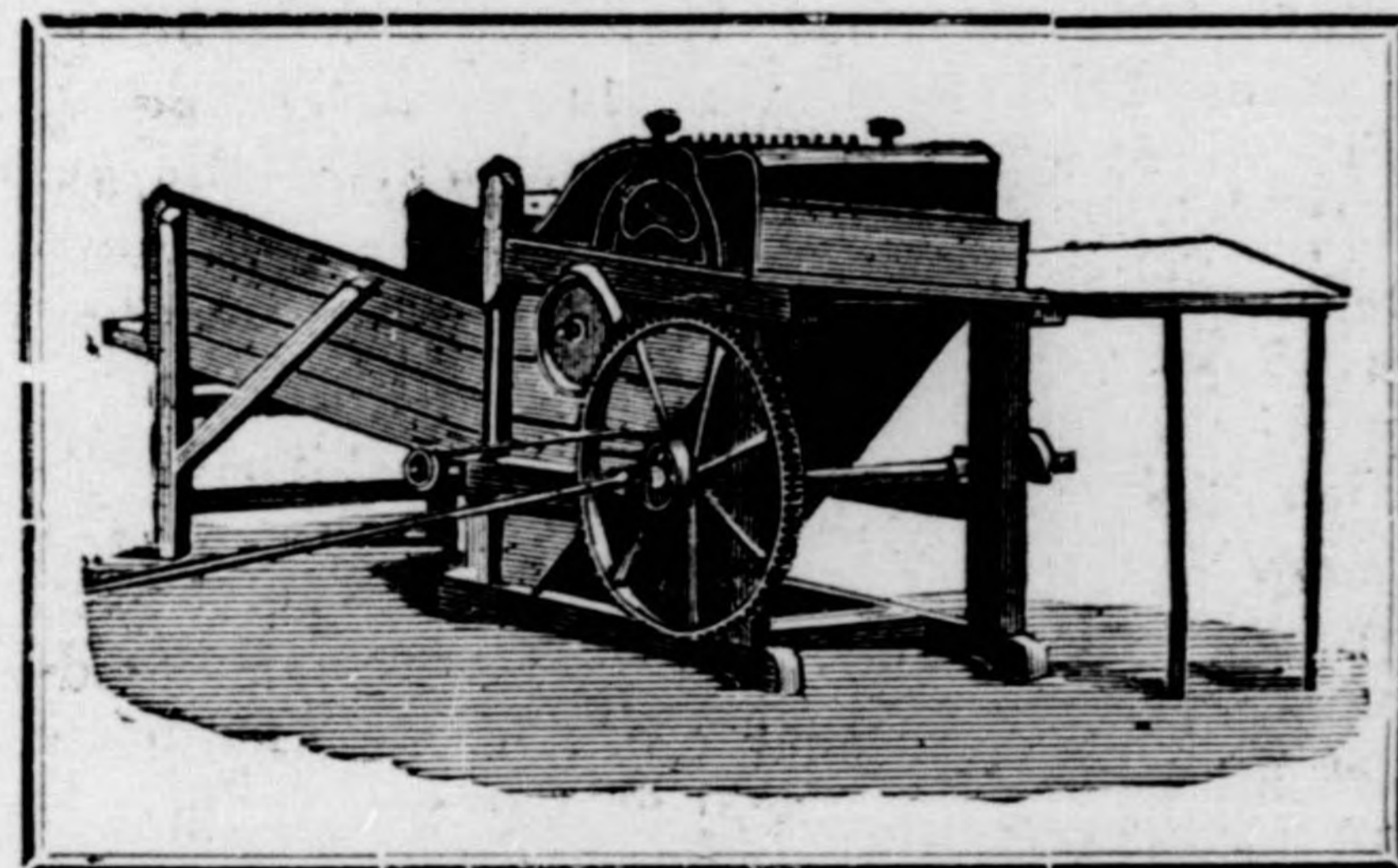
gépgyára és vasöntődeje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeledő nyári időnyre**, nevezetesen:

Cseplőkészületeit könnyű járással, járgány vagy gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi-cseplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy anélkül.

Backer- és magtár-rostait, továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat**. — **Szeszgyárberendezéseket**, m. péld. **Henzfőzők, kavaro-készületek, maláta- és burgonya-zúzókat** stb.

➡ Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.** ➡

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

5—6

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni m. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turja-remetei és rimaszombati osztályaiban elhelyezett katonai legénység és ménlovak részére **1889. november 1-től, 1890. október végéig** szükségendő:

takarmány és egyéb élelmi cikkek

biztosítása végett **1889. augusztus hó 29-én** délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog ezen méntelep számvevő irodájában megtartatni.

A szállítás feltételei a nevezett irodában valamint a méntelep osztályoknál szerezhetők be.

2—2

A földbirtokos és termelő közönségnek.

Van szerencsénk a földbirtokos és búzatermelő közönséget ez idén is figyelmeztetni, miszerint mi mindenkor eladó búzakészleteikre reflectálunk, s mint az utolsó kéz, mindig a lehető legmagasabb napi árakat fizethetjük, miért is kérjük, hogy eladási ajánlataikkal bizalmasan hozzánk fordulni sziveskednének, hogy a közvetlen érintkezés összes előnyeit ez által maguknak biztosíthassák. — Részünkről a legsimább lebonyolításról és couláns eljárásról biztosíthatjuk.

Tornallya s környékére nézve felhatalmaztuk **Deutsch Mór** urat, hogy a búzabevásárlást számunkra a lehető legmagasabb napi árakon eszközölje.

Losonczy gőzmalom.

➡ Utánnyomat nem fizettetik. ➡

4—4